

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje (č) četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravištvu, na katero raj se blagovoljlo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Turški mir.

Kaj čudno novico prinaša „Pol. Cor.“ iz Carigrada. Turška vlada je 15. t. m. pisмено izročila petim velesilam znane svoje uvete miru, kakor jih ona želi, ali pristavila je, da popolnem prepušča razsodbi velevlastij, kako naj se uglavijo pogoji, po katerih se bode sklenil mir. To se pravi: Turčija terja jako mnogo, ponižanje Srbije in Srbstva, kakor da bi bilo pred Aleksincem zmagalo Mohamedovo orožje, — pa ob enem z veliko resignacijo prepušča naj drugi storé, kar hoté. Toliko bi radi, a vi zmešete, kolikor vam drago!

Zdaj bi kdo mislil, da bode mir v kratkih dneh ustanovljen. To se vendar priprosto zdi. Vsa Evropa le po miru hrepeni, vse oblasti po njem kličejo. Ker so dobile zdaj generalno pooblastilo od bolne Turčije, brzo in lahko se bodo zjediniile o uvetih in jih diktirale na oba kraja Turkom in Srbom. Razumeje se, da bodo vse pretrdosti iz miravnih uvetov za Srbe izpopulili, potem ne bode nobenega zadržka in diplomacija bode imela lep triumf.

Tako se vidi, da je — pa menda nij tako, ne pojde pa tako brzo!

Zdaj se začno druge velike težave. Vpraša se namreč, zakaj se je boj začel? Za neodvisnost, samovladje, izboljšanje stanja jugoslovanskih kristijanov. Kako to izvesti? To malo vprašanje bode pred sklepanjem miru veliko preglavico delalo in toliko posla napravljalo, da Srbija brez skrbi sedaj na ves hitrec napravlja gorkih plaščev, rokovic in črevljev za zimsko vojevanje. Tudi si na pr. Rusija sigurno misli uvete miru vse drugače nego sedaj vladajoča angličanska stranka, in

kdo vam je za poroka, da se ti mirúželjni diplomatični mešetarji, baš ko se za mir vlečejo in pogajajo, mej soboj ne razpró in še velikanskeji nemir ne naredo, nego je zdanji.

In ko bi se diplomatje tudi srečno zme-nili, pa tako, da Srbom in Črnogorcem ne bode prav, — nij še miru, kajti Srbija in Črnogora lahko isto tako proti volji cele evropske diplomacije nadalje vojujete, kakor sta proti volji cele te diplomacije za orožje pograbile. Mejsobojna zavist in sumnjivost mej velesilami je Srbom porok, da jih nihče motil ne bode.

Da je pa Turčija bolj popustljiva postala, nij čuda. Njena slabo oskrbljena vojska je uže za 12 dni popolnem obtičala v Srbiji, naprej ne more ni za pedanj, torej se jej utagne še marsikaj primeriti. Še bolj žalostno gre pa onej vojski v Črnejšgori, kder Derviš-paša uže v tvrdnjavo nazaj beži, kadar od daleč Črnogorce zagleda, Muktar-paša pa čepi v šancah, katere si je uže pred 14 dnevi naredil, vedno na jednem mestu, da-si je baje prisegel, ali maščevati se za Volčji dol ali pa umreti v boji.

Če Bog dá le malo več sreče Černjajevemu, potem se bodo turški voliči, pred dobrim tednom še tako drago cenjeni, denes uže mešetarjem na svobodno cenitev prepuščeni, še vse cenejše kupili. Srbski narod se bode bolj izkrvavel, to je res; Srbija se bode zadolžila, to je res; ali pomniti je treba zgodovine uk, da velike državne stvari vzrastajo le iz krvi in bede in trpljenja in vstrajnega delovanja. Brez tega je gnjiloba in pogin.

Jugoslovansko bojišče.

Z jugoslovanskega bojišča velikih dogodkov tudi denes nemamo povedati, vendar kar je glasov, vsi so za Srbe boljši, kot za Turke.

Vrli bratovski narod ruski ne neha pošiljati pomoči v denarji in ljudeh. Ruski general Kirevič Kiselski je te dni pripeljal 300 ruskih oficirjev in podoficirjev in hoče v Kladovem narediti posebno bulgarsko legijo. Uže se mu je 1200 mladeničev postavilo v rede; te bodo ruski oficirji izurili v orožji in jih v ogenj vodili. Tudi je dobil uže 300 posebnih pušk iz Nemčije, katere je bil prej sam naročil. Iz Rumunije je došlo mnogo Bulgarov k njemu. — Rus Bubazel je v Belgrad naznanil, da je osnoval legijo 1000 ruskih prostovoljcev. En del teh je uže preko Rumunije došel v Srbijo.

Položaj srbske vojske risa „N. W. T.“ tako-le: Aleksinac sam ima v brambi polkovnik Ivan Popović s 5000 možmi; navzdolž cele brambene črte Aleksinac-Deligrad-Djunis stoji popravljena in reorganizirana vojska Černjajevga 50.000 mož močna, z živežem in vsem stré-livom dobro oskrbljena za mesece, a turška vojska hudo pomanjkanje trpi na vsem tem. Če se pa Turkom ne posreči kmalu odločen udarec narediti (kar nij misliti), morali bodo misel opustiti, da bi kedaj moravsko dolino dobili, in kadar v jesen deževno vreme začne, ne bodo na tem zemljišči nič opraviti mogli. — Mej tem so pa še Srbi mej bojem 11. t. m. za hrptom Turkov čez Supovac na Niš tako preokrenili se, da delajo Turkom veliko nevarnost, ker se morejo s Srbi, ki so v Vukanji, zvezati in Turkom pot nazaj do Niša prerezati.

Listek.

Pomladanski valovi.

(Roman, spisal Ivan Turgenjev; poslovenil dr. Maks Samec.)

XXXVIX.

(Dalje.)

Sanin, ki sam nij mogel več davati si računa o tem, kar je delal, vzdigne roko k svojim ustnam. Marija Nikolajevna stisne njegovo tihoma, obmolkne — molči, dokler se kočija ne ustavi.

Ona izstopi . . . Kaj je to? ali se je le zdelo Saninu, ali je zares občutil na svojem licu nek hiter in žgeč dotik?

„Do jutri!“ pošepeta Marija Nikolajevna na stopnicah, vsa osvetljena s štirimi svečami kandelabra, katere je držal pri njenem objavu s zlatom preprežen privratnik. Oči je imela obrnene navzdol. — „Do jutre zjutraj!“

Ko se je Sanin vrnil v svojo sobo, najde

pismo na mizi — od Eme. On se mahoma . . . prestraši — pa precej zopet obraduje, da bi skrnil svoj strah. Pismo je obstojalo samo iz nekoliko besedij. Ona se je veselila srečnega začetka njegovega opravila, svetovala mu, da bi bil potrpežljiv in pristavljala, da je doma vse zdravo in da se veselijo njegovega prihoda. Sanin je našel to pismo dovolj suho — vzel pero, papir . . . in vse zopet vrgel na stran. — „Kaj bi pisal? Jutre se vrnem sam.“

Sanin se je nemudoma vlegel v posteljo in skušal prej ko mogoče zaspati. Ako bi bil ostal na nogah in bdel, gotovo bi bil začel misliti na Emo — njemu pa je bilo stidno misliti o njej. Vest se je gibala v njem; pa pomirjeval se je s tem, da bode jutre za vselej končano in da se bode za vsigdar ločil od te nepremišljene baroninje — in da bo na vso to bedarijo kmalu pozabil.

Slabi ljudje, kadar govorijo s samim soboj, rabijo radi energične izraze.

Et puis . . . cela ne tire pas à conséquence!

XL.

To je premišljeval Sanin, ko se je vlegel spat; kaj pa si je mislil drugi dan, ko je Marija Nikolajevna potrkala s koralnato ročko palčice na njegova vrata, ko jo je zagledal na pragu svoje sobe, z ovijačo temnomodre amazonke na roki, z majhenim možkim klobukom na debelospletelih kodrih, z na pleči vrženim pajčolanom, z izzivajočim smehljanjem na ustnah, v očeh, na celem licu; kaj je tačas mislil Sanin, o tem molči zgodovina.

— „Nu ste pripravljene?“ zazvoni veseli glas.

Sanin si zakopča sjurtuk in molče vzame klobuk. Marija Nikolajevna ga bistro pogleda, kimne z glavo in hitro izbeži dol po stopnicah. In on zbeži za ujo.

Konji so stalj uže pripravljene pred pragom. Bilo jih je troje: zlatorudečkasta, čisto-

Isti list prinaša dozdej še nepotrjeno vest, da so Turki Zajčar popustili in se na Veliki Izvor vrnili, ker je vojska Osman-paše v popolnem neredu. Bog daj!

Dolžje telegrafično poročilo dopisnika angleških „Daily News“, kateri je pri srbske vojski pri Aleksincu, pripoveduje, da v poslednjih osmih dneh niso Turki niti jednega palca zemlje ali sploh kaj za vojsko važnega pridobili in bodo še menj dobivali odslej nego so prej. Srbske pozicije drži 50.000 dobrih vojakov, ki so vsi v dobrem stanju, živeža in streljiva imajo popolnem dovolj in Alimpić maršira vse vprek čez deželo od Drine sem z 12.000 nezmaganih vojakov. To je pomoč, ki jo je zaznamoval ondan Črnjajev, da mu je še potrebna predno more v novič ofenzivno prijati.

Iz Ruščuka se „Weser Ztg.“ piše, da turški ljud ali nižji „pebelj“ govori, da se vojska ne sme prej končati, predno Srbi niso popolnem uničeni in Belgrad do pepela razsut. Ali pametnejši in bolj uvidni Turki, ki so preračunili, da velja oskrbovanje turške vojske vsak dan 800.000 gld., torej skoro milijon, se strašijo, kaj bode in od kod denar jemati, če bode vojska še dolgo trpela. Uže zdaj turško finančno ministerstvo ne ve, od kod in kaj. Uže zdaj so turški vojaki raztrgani in slabo oblečeni, a zima se bliža in v srbskih gorah je huda.

Več konj za srbsko vojsko se je 10. in 11. t. m. kakor „Times“ denuncirajo čez Savo v Srbijo vtihotapilo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. septembra.

V imenu Čehov izjavlja „Politik“ ponavljaje, da nemajo v dunajskem rajhsratu nič iskati. — „Konservativni“ list „Čeh“ pa ne zna nič boljšega, kakor da na Ruse zabavlja. Za to ga pa Mohamedanka „N. Fr. Pr.“ hvali.

Čitamo, da je znani Hrvat Starčević izdal brošuro, v katerej stari zagrizenec ludo zabavlja Srbom. Žalostno je, da se tak mož v mladini hrvatskeje še posluša, ali faktum je.

Vnanje države.

Srbski ministerski svet je sklenil, rajši vojevati do zadnjega moža, kakor turško terjatev izpolniti, ki hoče v Belgradu turško posadko vložiti.

Iz Carigrada se poroča, da je Turčija pripravljena mir skleniti na podlogi uvetov: da sme posadke imeti v vseh mestih, ki jih je do 1857 imela v roci, da se mora 7 na novo zidanih tvrdrjav srbskih podreti, Mi-

lan mora v Carigrad na poklon iti, Srbija sme samo 10.000 pešcev imeti in tri baterije, mora pustiti železnico zidati skozi Srbijo. Sicer pa vodstvo mirovni obravnava popolnem prepušča porto velevlastim.

Grška vlada prav hitro in resno oborožuje — če se sme „W. T.“ verjeti. Iz Londona je prišla ladija z orožjem za Kandijote.

Francoski minister vnanjih zadev je 14. t. m. v ministerskem svetu pomirljiva razjasnila o orijentalnih stvarih dal. „Pomirljiva!“ Tudi diplomati so čudni in originalni ljudje.

Angleški lord Russel piše Earl of Derby-u javno pismo, v katerem ga pozivlje naj poslanika Elliota iz Carigrada strani pokliče.

„Daily News“ poročajo iz Carigrada, da je držanje Turške v Filipoplu in Tatar-Bazardžiku še vedno jako preteče in žugajoče, vedno se govori o občnem klanji krščanov. Ti niso oboroženi, muzelmani pa imajo orožje.

Berlinska „Nationalzeitung“ poroča, da hočeti Nemčija in Angleška vprašati Španijo, zakaj ne dela tolerantno s protestanti v svojej deželi.

Domače stvari.

— (Pozor goriški Slovenci!) V četrtek so imela zborovati politična društva Soča, Gorica in Sloga, a zaradi slabega vremena nij prišlo skoro nič ljudstva v Gorico in udeležilo se nij zborovanja pri nobenem omenjenih društev zadostno število udov. Slabo vreme opravičuje nekoliko nedošle ude; vendar pa je dnevni red društev: „Sloge“ take velike važnosti, posebno zaradi bližnjih volitev v deželni zbor, da bi marljive narodnjake ne smelo strašiti nobeno vreme. Predsedništva vseh treh društev naprosila so nas, da z ozirrom na denašnjo neudeležitev naznanimo občinstvu, da so vsi trije občni zbori preloženi za 14 dnij. Zborovanje vseh treh društev bode torej zopet zadnji četrtek, 28. t. m. v goriškeje čitalnici in sicer v istem redu, kakor je bilo uže zadnjič naznanjeno. Mi nujno priporočamo vsem udom omenjenih pol. društev, da prav gotovo pridejo in da se ne vstrašijo vsake male ovire, kajti skrbeti za občno dobro je dolžnost vsacega in kedor skrbi za občno dobro, skrbi tudi za-se. Volitve so predurmi in mi goriški Slovenci moramo ob času skrbeti, da se bodo te volitve izvršile tako, kakor tirjajo naši interesi in naša narodna čast. Pokazati moramo tudi, da je sprava na Goriškem v resnici prinesla nam veliko korist in okrepila naše narodno stališče. Toliko za danes rodoljubom na Goriškem v resen prevdarek.

— (Konfisciran) je bil včeraj zopet „Slovenec“.

— (Cesarica) se je sinoč skozi Ljubljano na Dunaj peljala in na kolodvoru večerjala.

— (Volk.) Posestnik Janez Volk v Črnem potoku, na Kočevskem, je ustrelil 3. t. m. volka, ki je vagal 45 kilogramov.

— (Potres) je bil baje na več krajih po Gorenjskem po noči na 12. sept.

— (O ljudskem gibanju družega četrtega leta 1876 v Ljubljani) se nam poroča: To četrteletje je bilo sklenenih 39 zakonov in sicer 31 tacih, pri katerih sta bila ženin in nevesta samskega stanu, 1 vdovec z vdovo, 4 vdovci z samskimi nevestami, in 3 vdove z samskimi ženini. O 1 teh zakonov je bilo 37 katoliške vere, in 2 zakona protestantov s katoličankami. Najmlajša nevesta je bila stara 15½ let, najstarejša 54, — najmlajši ženin 22, najstarejši 60 let. — O trok se je rodilo: zakonskih živih 148 in sicer 82 moškega, 66 pa ženskega spola, mej njimi jedenkrat dvojčki; nezakonskih pa 57 in sicer 23 moškega in 34 ženskega spola; mej njimi tudi jedenkrat dvojčki. Mrtvo rojenih otrok je bilo troje. Otrok do petega leta starosti je umrlo: zakonskih 61 in sicer 23 moškega, 38 ženskega spola; nezakonskih 10 in sicer 2 moškega in 8 ženskega spola. — Vsega skupaj je umrlo 221 osob 111 moškega in 110 ženskega spola; od prvih je umrlo 12 v zaporu. Najstarejša umrla je bila ženska 88 let stara. Od teh so umrli 3. na epidemičnih 217 pa na navadnih boleznih; jedna je ponesrečila.

— (Milodari za pribegle in ranjene Hercegovince in Bošnjake in za srbske ranjenike.) [XXXIV. izkaz.] Gosp. Fr. Štajer in Št. Lapajne v Idriji nabrala za ranjene 33 gld. 10 kr. Iz Kroke došlo za pribegle od gg. J. K. 1 gld., J. B. 1 gld., M. Kokalj 1 gld. 10 kr., J. Kokalj 40 kr., Fort. Varl 1 gld., Ig. Zupan, orglarski mojster 1 gld., N. Hrovat 30 kr., Blaž Hrovat 20 kr., Peter Hrovat 30 kr., Matej Soršak 50 kr., Janez Jelenc 50 kr., Tomaž Jelenc 1 gld., Jurij Magušar 1 gld., Karol Pibovec 50 kr., Valentin Šmid iz Selec 20 kr., Lucinka Pegam 10 kr., Luka Pavlič 20 kr., Jak. Blaznik 30 kr., Nace Ažman 30 kr., Jera Blaznik 50 kr., Matija Ažman 20 kr., Matija Koprivec 15 kr., Polona Pesjak 60 kr., Franjo Globočnik 1 gld., Jožef Jalen 60 kr., Matija Pogačnik 40 kr., Matija Zupan 40 kr.,

krvna kobila, se subim hrlecem, s črnimi očmi na glavi, z jelenovimi nogami, nekoliko medla, pa lepa in goreča kakor ogenj — za Marijo Nikolajevno; močan, širok, nekoliko težek vranec brez znamenj — za Sanina; tretji konj se je imenoval gruma. Marija Nikolajevna skoči urno na svojo kobilo. . . Ta zatopota z nogami in se zavrti, vzdigne rep, ščetini žimo, pa Marija Nikolajevna, dobra jahačica, jo obdrži na mestu: posloviti se je morala še od Polozova, ki je v svojej neizmenljivej feski in v ponočnej nezakopčanej sukni prikazal se na balkonu in mahal od tod z batistasto rutico, ne smehljaje, ampak skoro mergodeč. Tudi Sanin se spravi na svojega konja. Marija Nikolajevna odsalutova gospodu Polozovu s palčico, udari potem ž njo po upognenem vratu konja; ta se začne vspenjati, skoči naprej in topotajočimi, krepkimi koraki, trese se na vseh žilah, prebira z brzdami, hlipta po zraku in sopiha krčevito. Sanin je jahal vzdaj

in gledal Marijo Nikolajevno; samo zaupno, urno in skladno je pregibal svoj tanek in gibek stan, tesno pa prosto objet korzetom. Marija Nikolajevna se obrne nazaj in ga pokliče z očesom. On podirja in jaha poleg nje.

— „Nu, vidite kako je lepo,“ reče ona. „Na zadnje, pred ločitvijo vam še jedenkrat rečem: vi ste prelest — in ne boste se kesali.“

Pri teh besedah je večkrat pomajala z glavo od zgorej v niz, kakor da bi hotela potrditi jih in mu dala občutiti njihov pomen.

Marija Nikolajevna se je kazala tako srečno, da se je Sanin moral čuditi; na licu se jej je pokazal isti krotki izraz, kakor pri otroku, kadar je jako . . . jako zadovoljen.

Korakoma so prihajali do nedaljših vrat in tu se spustijo v dirku po cesti. Vreme je divno, letno; veter jim je pihljaj prijetno nasproti in šumel mimo njihovih ušes. Oba sta se dobro počutila; izpoznanje mladega, zdravega

življenja, svobodnega in brzega gibanja, je objelo oba in je raslo z vsakim trepotkom.

Marija Nikolajevna ustavi konja in jaha korakoma, Sanin stori isto.

Na to začne ona z globokim in blaženim vzdihom: „Naj bi se ti posrečilo, kar koli počneš, in kar se ti zdi nemogoče, in bodi srečen, duša, povsod! In kako dobrega se čuti tačas človek! Kako dobra sem zdaj jaz! Zdi se mi, da bi objela celi svet! . . . Tega le pa bi ne objela.“ Ona pokazuje se šibico na beraško oblečenega starčeka, ki je lezel po strani ceste. „Da osrečiti ga, sem pripravljena. Nate, vzemite,“ zakliče ona glasno po nemški — in mu vrže pred noge mošnjico. Teška mošnjica zazvenči ob cesti. Mimogredoči se začudi, obstoji, Marija Nikolajevna zahohota in požene konja.

— „Ali vas tako veseli jahati?“ vpraša Sanin, ko jo dojde.

(Dalje prih.)

Matej Šolar 1 gld., Gašpar Šolar iz Rotov 10 kr., Fort. Šmitek 30 kr., Lorenec Kralj 30 kr., Melhior Šolar 20 kr., Franjo Ažman 50 kr., Rad bi več dal, pa ne morem: 1 gld., Ivan Lazar 20 kr., Marija Malnar 30 kr., Gašpar Praprotnik 30 kr., Jožef Blaznik 30 kr., Valentin Rajgelj 20 kr., Fr. Blaznik 10 kr., Marko Kovšica 1 gld., Jožef Klinar 20 kr., Marija Potočnik 1 gld., Tranker 40 kr., Leonard Ažman 20 kr., Fr. Potočnik 20 kr., Jarnej Poznik 30 kr., Blaž Kralj 40 kr., Matija Pirc 1 gld., Franjo Pirc ml. 1 gld., Franjo Pirc st. 20 kr., Nace Pirc 1 gld., Jarnej Pirc 30 kr., Šimon Pirc 50 kr., Val. Klinar 60 kr., Jožef Preširen 20 kr., Miha Lotrič z Jamnika 1 gld., Marko Potočnik iz Podblice 20 kr., Jakob Mohorič iz Podblice 10 kr., Jurij Bergant iz Nemilj 10 kr., Franjo Šilar 35 kr., A. Škriba 20 kr., B. Šuler ml. 1 gld., Lovro Megušar 1 gld., Jožef Gartnar 20 kr., Miha Pesjak 2 gld., Miha Kušman 20 kr., Janez Supan 20 kr. Skupaj 34 gld. 60 kr.

Prejšnji izkazi 4385 gl. 69 kr. 1000 frankov v zlatu in 4 srebrne dvajsetice, skupaj tedaj 4453 gl. 39 kr. 1000 frankov v zlatu in 4 srebrne dvajsetice.

Odbor potrjuje sprejem s prisrčno zahvalo in prosi še novih milodarov. Obrača se še s posebno prošnjo do vas milosrdnih Slovencev, da pripravljate in nabirate šarpije (cufanja), raznovrstnih platnenih cunj, robcev, sploh platnenega blaga itd. Nabrane stvari naj se pošiljajo ali naravnost v Beograd „društvu rudičega križa“ („crvenoga krsta“) ali našemu odboru za podporo pribeglih in ranjenih Jugoslovanov, ki bode stvari poslal na pravo mesto. J. N. Horak, Vaso Petričić, predsednik. denarničar.

— (Delničarje banke „Slovenije“) opozorujemo na „poslano“ v našem denašnjem listu, ki razpravlja bankine razmere, in katero smo vzeli na izrečeno željo nekaterih delničarjev, ki so tudi naročniki naši, vendar pa o tem daljše diskusije ne bomo vodili, niti se od svoje strani v stvar spuščali.

Razne vesti.

* (Na dunajskem vseučilišču) bode prhodnje zimsko poletje slaven naš rojak, dvorni svetovalec dr. Fr. vit. Miklošič sledeče predaval: Staroslovensko slovnico, po dvakrat na teden, glasoslovje slavjanskih jezikov, po dve uri v tednu, in slavjansko etnografijo po jadenkrat v tednu. — Na tem vseučilišču je bilo poletni tečaj 3034 rednih in 547 izvenrednih slušateljev, vseh skupaj torej 3581. Na pojedine avstrijske dežele jih spada na nižje Avstrijsko 613, na gorenje Avstrijsko 135, na Češko 460, na Moravsko 572, na Šlezijo 147, na Galicijo 255, na Bukovino 67, na Koroško 28, na Kranjsko 57, Tirolsko 29, Štajersko 30, Ogersko 615, Sedmograško 102, Hrvaško 44, Slavonijo 32, Dalmacijo 57, Primorsko 69, Vojaško Granico 3. Iz Nemškega jih pride na: Prusko 19, Saksonsko 4, Bavarsko 9, Badensko 1, Hanoveransko 3, Hesko 2, Nasavsko 1, Alzacijo 1. Iz drugih tujih evropskih dežel bilo jih je iz: Švice 22, Francozke 1, Belgije 3, Nižezemske 1, Italije 30, Grške 8, Turčije 11, Rusije 19, Srbske 15, Rumuske 46, Angleške 10, Danske 4, Švedske 7. Iz drugih delov sveta bilo jih je iz: Amerike 36 (33 izvred. medicinarjev), Azije 1, Afrike 1, Avstralije 1. Bogoslovcev je bilo vseh skupaj: 151, pravdoslovcev: 1606, medicinarjev: 954, modroslovcev: 849.

* (Sam se ustrelil) je penzionirani general Ausin v Stuttgartu. Ker se njegoveje čestitelosti nij ustreglo, postal je bil na duhu bolan.

Národno-gospodarske stvari.

Gnoj in njegova priprava.

(Iz „Kmetovalca“.)

(Konoc.)

Če vse do sedaj omenjeno kratko ponovino, ima gnojenje sledeče namene:

1. Njivo v rodovitnem stanu ohraniti, da jo moremo z dobrim vspehom obdelovati in predelovati.

2. Na njivo tak gnoj navoziti, kakoršen se zemlji in rastlinam prilega.

3. Z gnojenjem hočemo take redivne moči njivi dati, katerih zemlji manjka in kakoršnih na njej rastoče rastline potrebujejo.

4. Moramo pa tudi toliko gnojiti, kolikor njiva gnoja zahteva, premalo in preveč nij dobro.

5. Množina gnoja se ravna po žetvi in rastlini, katera na njivi raste; mora se ravno toliko gnojiti, kolikor je ona iz zemlje posrkala.

6. Tudi fiskalične lastnosti njive se z gnojenjem izboljšajo.

V kmetijskem pomenu je gnojitev isto sredstvo, s kojim postaje njiva za pridelovanje rastlin sposobna. Mi smo pa videli uže na mnogovrstne načine njive izboljšavati: nekateri gnojijo s živalskim gnojem; Notranjci svojim trtam prav radi zemljajo; tretji si napravljajo še mešani gnoj ali kompost; četrta kupujejo po mestih človeški gnoj in ga na svoje njive vozijo; peti kupujejo uže v Ameriki in drugod na obalih morja nakopičen ptičji gnoj; šesti si v tovarnah gnoj kupujejo i. t. d.

Mi bomo gnojila v več vrst razdelili in potem vsako vrsto posebej razpravljali; razdelitev naj bo sledeča:

- Živinski gnoj.
- Človeški in mešani gnoj (kompost).
- Rastlinski gnoj.
- Ptičjek.
- Odpadki tehničnih obrtnijstev.
- Mineralični gnoj.
- Umetni gnoj.
- Mnogovrstna druga gnojila.

Iz te vrste se uže vidi, da imamo čuda veliko gnojil, katera se dandenes za to uporabljajo; in še vedno donajajo nove iznajdbe stvari, katere se do sedaj nijso za gnoj uporabljale. Nekatera gnojila imajo vse snovi v sebi, katerih rasline potrebujejo in tak gnoj se zove: „popolni gnoj;“ k temu se prišteva živinski gnoj; družemu gnoju pa manjka jedne ali druge snovi in se imenuje nepopolni ali jednostranski gnoj in ta je umetni gnoj in še mnogo drugih gnojil. Živinski gnoj, ki ga doma pridelujemo, je najboljši in najpopolnejši gnoj, če imamo tega dosti, nam nij treba umetnega nakupovati in naše polje bo vedno rodovitno ostalo. Z umetnim gnojem pa ne moremo tega storiti, ker mu precej snovij manjka, katere tudi rastline iz zemlje pijejo. Živinski gnoj pa ne obstoji samo iz živinskih izmečkov, ampak mu tudi precej stelje primešamo. Čim bolja je stelja, tem boljši je gnoj; za to treba tudi na pridelovanje dobre stelje paziti, da brže vse nerodovite izpremenimo. Kristan.

Poslano.

O zadevah banke „Slovenije“.

„Slov. Gospodar“ je pretečeni teden gotovo v opravičenej jezi ali morda nepremišljeno izrekel, da na Štajerskem bo težko kdo razpisanih 30 gld. na delnico vplačal, ako ne bo po sodnej poti k temu prisiljen! Ako bi se res delničarji tega držali, delali bi le v lastno veliko izgubo. Vidi se, da mnogo delničarjev nij vedelo, kaj je akcija, in da tudi zdaj ne ve, kaj je likvidacija. Zaradi tega se nam je potrebno zdelo nekoliko besedij, o tem izpregovoriti v razjasenje stvari. Izvedeli so menda uže zdaj vsi delničarji, da so postavno zavezani, ako bi treba bilo, na vsako delnico vseh 200 gld. vplačati, torej še po 90 gld. Zdj ko se je izreklo, pa ima banka „Slovenija“ likvidirati, mora za tem težiti, da čem hitreje terjatvam svojih upnikov — in ti so zavarovanci — zadovolji, ker samo ti so ban-

kini upniki, ne pa delničarji, kakor mnogi krivo mislijo. Delničar je podvzetnik tega posla, tedaj dolžnik, ki jamči vsakemu upniku do svote 200 gld. pri vsakej delnici. Banka ima neki pri agentih čez 70.000 gld. izterjati, mej katerimi je gotovo mnogo dvomljivega za to, ker so nekateri agentje sprejeti denar za se porabili, premoženja pa nič nemajo, da bi se jim moglo kaj vzeti. Ta nesreča se pa nij zgodila samo banki „Sloveniji“ ampak pripeti se den za dnevom vsakej zavarovalnej banki, o čemur smo imeli priliko sami se osvedočiti tú v Ljubljani. Likvidacijski odbor je zdaj, kakor smo slišali, te terjatve pri agentih prerešetal in pretehtal in računa vsled tega na to, da bo mogoče trideset do pet in trideset tisoč gold. vterjati. Ali to gre počasi, jako počasi: — večino teht agentov bo treba in je bilo uže treba tožiti in rubiti; — mnogi so si pa spet obroke izprosili, v katerih hočejo svoj dolg banki plačati. — Tudi obe hiši bankini ste, kolikor je nam znano, najmenj 52 tisoč gld. vredni. Ako bi se pa hiši po vrednosti prodale, vtegne iz te kupnine banki kacijh 20.000 gld. ostati. Ali tudi tu se mora čakati, da se ugoden kupec dobí, kajti ako bi se prodaja hiš na vrat na nos ali pa po eksekuciji prisilila, ne verjamo, da bi se za nji 30.000 gld. iztržilo. Razen tega ima še banka nekoliko posestev na kmetih, ki si jih je pri eksekviranji agentov pridobila. Vse to tudi reprezentuje nekoliko tisoč gold. Ali tudi to se bo dalo le polagoma v denar spraviti.

Suprotivno pa zahtevajo pogorelci, ki so bili pri banki zavarovani, da se jim škoda precej brez odloga povrne, kar zahtevati imajo tudi vsi pravico. V to svrhu pa potrebuje likvidacijski odbor, 20 do 30 tisoč gld. da jih precej vzame v roko, ter začenja te škode plačevati. Ako bi te škode poplačal, potem bi dobil tudi dotične svote od pozavarovalnih društev, pri katerih je vsak zavarovanec protizavarovan. S tem denarjem bi se potem spet lahko na dalje vse škode do kraja poravnale. Poprej pa ko delničarji teh 30 gld. na delnico vplačajo, poprej bo mogoče škode poplačati in tako likvidacijo razmotati. Likvidacijski odbor misli, da bi mogoče bilo, ako bi hitro zdaj delničarji kacijh 20 do 30 tisoč gld. vplačali, likvidacijo v teku jednega leta dovršiti. Likvidacijski odbor bi bil razpisal tudi manjše doplačilo na delnico, ali glede na to, ka nemajo nekateri delničarji nikakoršnega premoženja, moral je razpisati na vsako delnico 30 gld., to je 15 procentov. 28. t. m. je v ta namen glavna skupščina delničarjev sklicana, da odloči o tem po likvidacijskem odboru stavljenem predlogu. Mi ne dvomimo, da bode predlog soglasno sprejet, ker zdrava pamet in lastna korist delničarjev to zahteva. Po takem sklepu bo imel likvidacijski odbor tudi pravico, po sodnej poti to doplačilo od tistih delničarjev iztirjati, ki ne bi hoteli z dobrega plačati. Ob sebi se pa umeva, da bo likvidacijski odbor tiste delničarje v miru pustil, ki nemajo nikakoršnega premoženja, ker bi bila škoda za tožbene stroške. Na konci likvidacije, ko bi jedenkrat odbor vse od agentov iztirjal, kar je izterjati mogoče, in ko bi hiše in posestva v denar spravil, bi odbor ta denar, ki bi preko poravnanja bankinih dolgov ostal, mej delničarje razdelil. Torej bi bilo to sedanje doplačilo delničarjev le nekako posojilo banki. S tem mislimo, smo do dobrega razložili in pojasnili, kaj je likvidacija in kako se ima vršiti.

Recimo pa, da bi se 28. t. m. pri glavnej skupščini kaj nepričakovano nepametnega zgodilo, in da ne bi se odborov predlog v doplačevanju sprejel kaj bi bila posledica takega sklepa? — L. odbor bi precej odpustil in potem bi bil konkurs. — Se ve, marsikater delničar se v svojej nevednosti tega veseli, misleč, da potlej bo vsega doplačanja oproščen! Ali delničar, ki se v tacih naivnih sanjah giblje, bo se strašno začuden in iznenadjan izbudil, ko bi ga oskrbnik konkurzne mase (Konkursmasseverwalter) rubiti in do kraja eksekvirati dal.

Kakor smo narisali, kako se ima likvidacija vršiti, ravno tako bomo tok konkurza predočiti. Nar poprej bi bil po sodnji imenovan oskrbnik mase po navadi kak ljubljanski odvetnik. Prva skrb tega moža je bila, da bi sortiral tirjatve in dolgove (aktivna in pasiva). Mej bankine tirjatve bi mož v prvej vrsti uvrstil delničarje in sicer bi on ne razpisoval kakega doplačila po odstotkih, ker nima za to nobene pravice, temuž zahteval bi od vsake delnice popolno vplačilo vseh 90 gold.

Tiste delničarje, ki ne bi hoteli dobrovoljno plačati, tožil bi oskrbnik pri ljubljanskem dež. sodišči kakor „Forum contractus“. Tožil in rubil bi oskrbnik v se delničarje, kateri ne bi hoteli z dobrega vplačati brez izjeme od prvega do zadnjega; kajti čim več bi bilo tožb in eksekucijalnih prošnj, tem več bi bilo za oskrbnika zaslužka. Ako bi on iztirjal pri delničarju, ali ne, to bi ga ne brigalo, ker njegovo delo mora biti vse jedno plačano in sicer po postavi prvo pred vsemi družimi upniki („to so tako imenovane: Massakosten“). Niti ne bi oskrbnik bankinim poslom celega dneva posodil, kakor zdaj predsednik l. odboru g. Potočnik, ker ne bi hotel niti ne bi mogel svojega stalnega posla zanemarjati zavoljo banke.

Tudi ne bi imel nobene koristi od tega, ako bi se žuril konkurs hitro dokončati, ker čim dalje bi konkurs trajal, tem več bi on zaslužil. Gotovo bi pa stvar trpela naj manj pet let, v katerih bi si oskrbnik prav lahko kacic 20 tisoč gold. prislužil. L. odbor je zdaj večini uradnikov pri banki službo odpovedal, oskrbnik bi jih zopet lahko nastavljal, kolikor bi jih za shodno in potrebo izpoznal. Delničarji bi pri konkurzu, ako bi se jenkrat eksekucije začele vršiti, strašno javkali, ali prepozno bi bilo; jedini le oskrbnik bi se poleg tega izvrstno počutil. Razen tega je pa likvidacija pošten konec vsacega trgovinskega posla, mejtem ko je konkurs zmirom na vsako stran sramotiven; v tem slučaju bi imel pa še neugodne nasledke za celo našo narodno stvar. Vse to naj delničarji dobro premislijo in naj pridejo mnogobrojno k skupščini 28. t. m. Tu naj odločijo, ali hočejo pošteno likvidacijo s 30 gold. doplačila na delnico, ali pa sramotivem konkurzu s tem da bodo prisiljeni po oskrbniku še poleg tožbenih in eksekucijalnih stroškov vplačati vseh 90 gold. na vsako delnico. Mislím da mej tema dvema zlema nij težko izbirati!

En delničar.

Hiša na prodaj.

V Mostah, pri Mengišu, je na prodaj zidana, z opeko pokrita hiša v čisto dobrem stanu, z dvema sobama, kletjo, strojnico in hlevom, mimo katere teče potok; tudi so poleg 3 lepe njive. Prodaje se vse kupe ali tudi posamezno.

Natančneje se izve pri usjarji na starem trgu št. 34, v Ljubljani. (284-2)

Dunajska borza 16. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankoveih	66 g'd.	65 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69	75
1860 drž. posojilo	111	90
Akcije narodne banke	862	—
Kredine akcije	148	60
London	121	60
Napol.	9	71
C. r. cekini	5	80
Srebro	101	50

Karmelitanski melisovec

iz Benedk.

1 originalna steklenica 25 kr.

Jedino pravi le pri

(53-25) Gabriel Piccoli,

lekarju na dunajske cesti v Ljubljani.

Zaloga hišnega orodja Fr. Doberleta in H. Harischa v Ljubljani,

v frančiškanskej ulici št. 8 in na dunajske cesti št. 79.

Največja zaloga hišnega orodja, izdelanega navadno lepo, kakor tudi najbogatejše okinčanega.

ZALOGA

domačih in inozemskih snovi za mobilije, zagrinjal, rolleaux za okna, prtov za mize, koltrov za postelje, kakor tudi preprog.

Prevzemata tudi tapeciranje sob in okinčanje celih stanovanj, hotelov, kopelj, kancelij itd. itd.

Čeniki in narisi pošiljajo se na zahtevanje zastavlj., ravno tako oddaje se hišno orodje ali sploh pošiljatev za plačilo na obroke. (248-13)

Cene so kar najmogoče nizke.

„SLAVIJA“

vzajemno-zavarovalna banka v Pragi.

Povabilo p. t. gg. členov k zborom

odd. I. in II., ter odd. IV. in V.,

kateri bodo

dne 25. septembra 1876 ob 10. uri do polu dne v uradnih prostorih banke v vlastnej hiši (Senovažné náměstí št. 978-II.).

Program:

1. Sporočilo ravnateljstva o stanju in poslovanju dotičnih oddelkov.
  2. Dopolnilne volitve pregledovalnih odbornikov (poleg §. 8. pravil odd. I. in II. in §. 3 skupnih določil k pravilom odd. IV. in V. banke „Slavije“).
- Legitimačne listke izdaja glavno ravnateljstvo v Pragi mej uradnimi urami od 8. do polu dne do 2. po polu dne, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. do polu dne proti deponiranju polic incl. do 27. t. m.
- Oddelnih zborov udeležiti se imajo pravico vsi gg. družbeniki banke, brez ozira na to, kako dolgo in za koliko so zavarovani.

V Pragi, dne 15. septembra 1876.

Upravni svet

vzajemno-zavarovalne banke „SLAVIJE“ v Pragi.

(286)

Roditelji! Oskrbniki!

Pri meni podpisanim dobite vsake velikosti in mere

obleke za dijake.

Tudi raznotere

obleke za otroke

prodajem jako v ceno.

M. Neumann,

v Ljubljani, v Lukman-ovej hiši.

(280-3)

Rabi se uže več ko
1 1/2 milijonov komadov.
Črez 150 častnih priznanj.

Po določeni cenah.

Na Kranjskem jedina zaloga
pri (174-8)

Franju Detterju,
glavni trg, št. 168 v Ljubljani.

5letna garancija s certifikatom.